

Sygn. akt I Ns 1280/16

POSTANOWIENIE

Dnia 13 września 2017 roku

Sąd Rejonowy w Świdnicy I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący SSR Maria Kruźlak

Protokolant Maja Foremny

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 września 2017 roku w Ś.

sprawy z wniosku Wspólnoty Mieszkaniowej nieruchomości w M. (...)

przy udziale J. K.

o stwierdzenie nabycia spadku po Z. O. (1)

stwierdza, że spadek po Z. O. (1)

zmarłej dnia 9 grudnia 2001 roku w Ś.

ostatnio stale zamieszkałej w M.

na podstawie ustawy nabył

syn J. K. (syn J. i Z.) w całości wprost.

Sygn. akt I Ns 1280/16

UZASADNIENIE

W piśmie z dnia 10 sierpnia 2017 roku Wspólnota Mieszkaniowa nieruchomości położonej w M. 111b wniosła o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłej w dniu 9 grudnia 2001 roku Z. O. (1) przez jej syna J. C.. W uzasadnieniu wnioskodawczyni podała, że na zmarłej ciążył obowiązek opłacania zaliczek na koszty zarządu nieruchomością wspólną i opłat oraz fundusz remontowy, po jej śmierci zaś należności te przestały być regulowane. Interes prawny wnioskodawczyni w wydaniu przez sąd postanowienia o nabyciu spadku polega na tym, iż jest ona zainteresowana ustaleniem osób, które uzyskają tytuł do władania lokalem i od których będzie mogła domagać się od nich zapłaty zaległych zaliczek.

Uczestnik J. K. nie ustosunkował się do wniosku.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

Z. O. (2) z domu S., córka F. i M., urodzona w dniu (...) w W. zmarła w dniu (...) w Ś.. Zmarła była wdową.

Dowód: odpis skrócony aktu zgonu (k. 6)

Spadkodawczyni była właścicielką lokalu stanowiącego odrębną nieruchomość położonego w M. pod numerem (...), dla którego Sąd Rejonowy w Ś. w V Wydziale Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...). Wspólnota Mieszkaniowa nieruchomości położonej w M. (...) ma zawartą umowę o administrowanie z przedsiębiorstwem(...) w Ś., ul. (...). Z umowy tej wynika, że właściciele lokali uczestniczą w kosztach zarządu związanych z utrzymaniem

nieruchomości wspólnej oraz ponoszą wydatki związane z użytkowaniem ich lokali, a kwoty na pokrycie tych kosztów uiszczają na konto wspólnoty mieszkaniowej

Dowody:

- wydruk z działu I i II księgi wieczystej (k. 51-52)
- umowa o administrowanie (k. 23-24)

Spadkodawczyni pozostawiła jednego syna, J. K., urodzonego w dniu (...) w Ś..

Dowód: odpis skrócony aktu urodzenia (k. 59)

Stan faktyczny w niniejszej sprawie został w całości ustalony na podstawie dowodów z dokumentów, w tym z dokumentów urzędowych. Ich prawdziwość oraz prawdziwość oświadczeń w nich zawartych nie była kwestionowana przez uczestników postępowania i nie budziła wątpliwości Sądu, toteż posłużyły one za podstawę ustaleń faktycznych.

Sąd zważył, co następuje .

W niniejszej sprawie wniosek o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłej Z. O. (1) złożyła Wspólnota Mieszkaniowa w M. (...). W świetle artykułu 6 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 roku o własności lokali, stanowiącego iż ogół właścicieli, których lokale wchodzą w skład określonej nieruchomości, tworzy wspólnotę mieszkaniową. Wspólnota mieszkaniowa może nabywać prawa i zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozwana, zdolność procesowa tego podmiotu nie budzi wątpliwości. Wspólnota posiadała również odpowiednią legitymację do wszczęcia postępowania. Zgodnie z art. 506 kpc sąd wszczyna postępowanie nieprocesowe na wniosek; w wypadkach wskazanych w ustawie sąd może wszcząć postępowanie także z urzędu. W przypadku tej sprawy istotny jest art. 1025 § 1 kc, w myśl którego sąd na wniosek osoby mającej w tym interes stwierdza nabycie spadku przez spadkobiercę. Należało zatem rozważyć, czy wnioskodawczyni miała interes w stwierdzeniu nabycia przez spadkobierców spadku po Z. O. (1). Wynik sprawy o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłej członkini wspólnoty mieszkaniowej niewątpliwie dotyczy praw tej wspólnoty, gdyż posiadała ona wobec całej wspólnoty pewne obowiązki, w tym obowiązek wpłat zaliczek na utrzymanie nieruchomości wspólnej oraz samego lokalu zmarłej. Ponieważ po śmierci spadkodawczyni jej należności względem wspólnoty nie były spłacane, w interesie wspólnoty było ustalenie spadkobiercy po zmarłej, co pozwoliłoby na egzekucję tych należności. Tym samym stwierdzić należy, że wspólnota posiadała interes prawny w rozumieniu art. 1025 § 1 kc i przysługiwało jej prawo do złożenia wniosku o wszczęcie postępowania.

Zgodnie z art. 922 § 1 kc, prawa i obowiązki majątkowe zmarłego przechodzą z chwilą jego śmierci na jedną lub kilka osób stosownie do przepisów księgi niniejszej. Przejście to – spadkobranie – stanowi przykład sukcesji generalnej, a więc obejmującej co do zasady ogół praw i obowiązków majątkowych zmarłego. W myśl art. 924 i 925 kc, spadek otwiera się z chwilą śmierci spadkodawcy, a spadkobierca nabywa spadek z chwilą otwarcia spadku. Do powołania do spadku dojść może dwójnasób – z ustawy lub z testamentu. Pierwszeństwo ma przy tym dziedziczenie testamentowe – zgodnie bowiem z art. 926 § 2 kc, dziedziczenie ustawowe co do całości spadku następuje wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy albo gdy żadna z osób, które powołał, nie chce lub nie może być spadkobiercą. Wyróżnić można trzy sytuacje, w których następuje dziedziczenie ustawowe co do całości spadku – po pierwsze, gdy spadkodawca nie sporządził w ogóle testamentu; po drugie – gdy sporządził testament, który jednak nie w swojej treści nie zawiera powołania spadkobiercy i ogranicza się do innych rozrządzeń (np. testament negatywny, wyłączający spadkobiercę ustawowego od dziedziczenia – o jego dopuszczalności przesądził Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 10 kwietnia 1975 roku, sygn. akt III CZP 14/75); wreszcie wtedy, gdy spadkodawca sporządził testament, który okazał się bezskuteczny albo nieważny. W rozpatrywanej sprawie doszło do pierwszej z tych sytuacji, mianowicie ustalono, iż spadkodawczyni nie pozostawiła testamentu. W tej sytuacji zastosowanie mają przepisy kodeksu cywilnego określające porządek dziedziczenia ustawowego, zawarte w art. 931 – 935 kc. Wskazują one grupy spadkobierców ustawowych, które kolejno dochodzą do dziedziczenia po spadkodawcy, przy czym spadkobiercy z kolejnej grupy dochodzą do dziedziczenia w braku spadkobierców z grupy poprzedzającej. I tak w świetle art. 931 § 1 kc, w pierwszej kolejności powołane są

z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek; dziedziczą oni w częściach równych, przy czym część przypadająca małżonkowi nie może być mniejsza niż jedna czwarta całości spadku. Spadkodawczyni w chwili śmierci była wdową, więc z pierwszej kategorii spadkobierców w rachubę wchodzi zstępni. Ustalono, że zmarła pozostawiła jednego żyjącego syna; brak jest informacji na temat innych zstępnych. Oznacza to, że jedyną powołaną do spadku osobą jest syn zmarłej, J. K..

Należało jeszcze rozstrzygnąć kwestię, czy nabył on spadek wprost czy z dobrodziejstwem inwentarza. Zgodnie z art. 1012 kc, spadkobierca może bądź przyjąć spadek bez ograniczenia odpowiedzialności za długi (przyjęcie proste), bądź przyjąć spadek z ograniczeniem tej odpowiedzialności (przyjęcie z dobrodziejstwem inwentarza), bądź też spadek odrzucić. Art. 1015 § 1 kc stanowi, iż oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku może być złożone w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania; zgodnie zaś z § 2 przywołanego przepisu, brak oświadczenia spadkobiercy w terminie określonym w § 1 jest jednoznaczny z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza. Ściśle skorelowany z art. 1015 kc jest art. 1025 kc, w myśl którego stwierdzenie nabycia spadku oraz poświadczenie dziedziczenia nie może nastąpić przed upływem sześciu miesięcy od otwarcia spadku, chyba że wszyscy znani spadkobiercy złożą już oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku. Najwcześniejszym możliwym terminem powzięcia przez spadkobiercę wiadomości o tytule jego powołania jest dzień otwarcia spadku, od którego biegnie sześciomiesięczny termin do złożenia odpowiedniego oświadczenia. Założeniem leżącym u podstaw tych przepisów jest umożliwienie spadkobiercom wyrażenia woli co do sposobu przyjęcia (lub odrzucenia) spadku przed stwierdzeniem przez sąd nabycia spadku; jeśli zaś tego nie uczynią, przyjmuje się fikcję prawną przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza. J. K. nie złożył oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku. Pomimo braku bliższych informacji na ten temat (uczestnik nie brał udziału w rozprawie) uznać należy, że sześciomiesięczny termin zawity na złożenie takiego oświadczenia upłynął – od śmierci spadkodawczyni upłynęło już kilkanaście lat, a ponadto z bazy danych (...) -SAD wynika, iż uczestnik mieszka w lokalu zajmowanym przez spadkodawczynię. Zastosować należy zatem fikcję prawną przewidzianą w art. 1015 § 2 kc, przy czym zwrócić należy uwagę na to, iż obecne brzmienie przepisu tego przepisu wynika z ustawy z dnia 20 marca 2015 roku o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie w dniu 18 października 2015 roku. W myśl z art. 6 ustawy nowelizującej, przepisów kodeksu cywilnego w nowym brzmieniu nie stosuje się do spadków otwartych przed dniem wejścia w życie tej ustawy. Jak wskazano powyżej, dniem otwarcia spadku po Z. O. (1) był 9 grudnia 2001 roku, co oznacza, że w niniejszej sprawie ma zastosowanie art. 1015 w brzmieniu sprzed nowelizacji. Stanowił on, iż brak oświadczenia spadkobiercy w powyższym (sześciomiesięcznym) terminie jest jednoznaczny z prostym przyjęciem spadku; nie dotyczyło to osób prawnych, osób niemających pełnej zdolności do czynności prawnych i osób , co do których istnieje podstawa do jej całkowitego ubezwłasnowolnienia – osoby te przyjmowały spadek z dobrodziejstwem inwentarza. W niniejszej sprawie brak podstaw, by uznać że któraś z powyższych przesłanek dotyczy syna spadkodawczyni. Tym samym brak oświadczenia spadkobiercy równoważny jest przyjęciem przez niego spadku wprost.

Postępowanie w sprawie stwierdzenia nabycia spadku prowadzone było w myśl przepisów 669 – 679² kpc, dotyczących stwierdzenia nabycia spadku. Ze względu na specyfikę spraw spadkowych i potrzeby ochrony interesu publicznego, sąd prowadzi postępowania tego rodzaju w sposób aktywny. Sąd z urzędu badał zatem, kto jest spadkobiercą po zmarłej Z. O. (1) (art. 670 kpc). Na posiedzenia wyznaczone na rozprawę wzywana była jedyna znana sądowi i wnioskodawcy osoba mogąca wchodzić w rachubę jako spadkobierca ustawowy, czyli syn zmarłej J. K.. Pomimo prawidłowych zawiadomień nie uczestniczył on w rozprawach, toteż nie doszło do złożenia przez niego zapewnienia spadkowego (art. 671 kpc), w którym wskazałby wszystko, co mu wiadome o testamentach spadkodawcy oraz istnieniu lub nieistnieniu osób, które wyłączałyby znanych spadkobierców od dziedziczenia lub dziedziczyłyby wraz z nim. Z przepisu art. 672 kpc wynika obowiązek poszukiwania spadkobierców przez ogłoszenie, jeżeli zapewnienie nie było złożone albo jeżeli zapewnienie lub inne dowody nie będą uznane przez sąd za wystarczające. Przepis art. 674 § 1 kpc nakazuje umieścić ogłoszenie w piśmie poczytnym na całym obszarze Państwa i podać je publicznie do wiadomości w ostatnim miejscu zwykłego pobytu spadkodawcy na tym obszarze, w sposób w miejscu tym przyjęty i stosownie do tego ogłoszenie o toczącym się postępowaniu w sprawie nabycia spadku zostało zamieszczone w Dzienniku Gazecie Prawnej (wydanie z dnia 19 kwietnia 2017 roku, nr 76, str. B11 – ogłoszenia sądowe), a także na tablicach ogłoszeń

w budynku Urzędu Miasta w Ś. i gmachu Sądu Rejonowego w Świdnicy. Działania te nie doprowadziły do zgłoszenia nabycia spadku przez innych spadkobierców, sąd wydał zatem postanowienie stwierdzające nabycie spadku przez spadkobierców, których prawa zostały ustalone, opierając się przy tym na dyspozycji art. 676 kpc.

Jedynym ustalonym spadkobiercą Z. O. (1) jest jej syn J. K., w konsekwencji zatem – na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego i procesowego – doszło do stwierdzenia nabycia przez niego całości spadku po zmarłej.

W tych okolicznościach postanowiono jak w sentencji.